

Izhaja vsak dan ob 9^h pop.
razen nedelj in praznikov.

Mesečna naročnina:

za Ljubljano . . . Din 10—
po pošti 12—
za inozemstvo 22—

Oglaš po tarifu.

LJUDSKI DNEVNIK

Glasi Narodne Ljudske Stranke.

Nefrankiranih pisem

ne sprejemamo. — Pismenim
vprašanjem je treba priložiti
znamko za odgovor.

Poštno čekovni račun št. 13235.

Uredništvo: Breg, 12. II. nadstr.
Telefon št. 119.Uprava: Sodna ulica št. 5.
Telefon št. 423.

KOROŠKI DEZERTER.

Dr. Janko Breje je bil nekdanji voditelj koroških Slovencev. V nekaj letih je spravil koroške Slovence tako daleč, da so prišli ob vsak politični vpliv, sam je pa pridobil lepo posestvo, ki je bilo poprej lastnina njegovega klijenta. Ko mu je postajalo na Koroškem preveč in premalo zaslužno, je zapustil svojo armado in se preselil v Ljubljano, kjer mu je boljše kazalo. Ni se varal. Prišel je prevrat in z njim Brejeva slava in sreča. Postal je najprej poverjenik za notranje zadeve, potem pa predsednik slovenske vlade. Zopet je dobil Korošce pod sabo. Samo da so to pot prišli Korošci k njemu, ne pa on k njim. Tako so bili zopet skupaj. A sedaj se je pripetil čuden slučaj: Poprej je on dezertiral Korošce, sedaj so pa Korošci dezertirali njega. Tako so bili kvit. V toliko bi bila stvar v redu, da ne bi pri tem trpel ugled in blagor domovine. Da smo zgubili Koroško, je v prvi vrsti krivda ravno istega dr. Breje, ki se poteza danes za sedež v narodni skupščini. Vsak drug politik, ki bi imel pokazati tako žalostne uspehe kakor on, bi imel vsaj toliko takta, da bi nekoliko molčal in užival vsaj nekoliko časa čar pozabljenosti, ki ga je škodljivec naroda bolj potreben kot vsak drug. A Breje ima ziličo, ki mu ne da miru. V ospredju hoče biti, četudi ga nihče ne mara, ker se je poleg koroških Slovencev prepričal ravno tako pretežen del ostalega naroda o njegovih obče škodljivih svojstvih. Sedaj kandidira v ljubljanski okolici, ko ga noben drug okraj ni hotel sprejeti, akoravno ga je nujno priporočal njegov pobratim iz Maribora, dr. Korošec. Pa tudi ljubljanska okolica ga ne mara, a vriniti se hoče za vsako ceno. Ker se pa ravno ljubljanska okolica predobro spominja, da jo je skozi dolgo vrsto let zastopal v zakonodajnih zborih mož, kateremu Breje ne seže do gležnja, se je vrgel s posebno besnostjo na svojega nekdanjega dobrega mojstra in ga je na shodu vernih Zabretovih župljanov oklestil na način, ki je vreden ciničnega protežeja prošta Andreja Kalana. Ozmerjal je dr. Šusteršiča kot »dezerterja«, ker njegove vrste ljudem leta 1918 ob prevratu ni hotel izkazati veselja, da bi se bil dal po nepotrebnem ubiti. Seve, gospod Breje, je posebne vrste kavalir in zasluži splošno spoštovanje — svoje družbe. Ze zdavna vemo, da je sprejel prve dni po prevratu od svojega nekdanjega dobrotnika dr. Šusteršiča iz Dunaja pismo, kjer ga je kot poverjenik za notranje zadeve prosil, naj mu omogoči povratek v domovino. Na to pismo ta junak niti odgovoril ni, pač pa je to pismo opremil v vladni seji in pa v krogu svojih duševnih bratcev v kavarni »Union« z izrazi svojega veselja nad žrtvijo zapejanih ljudskih strasti. Prebiral je pismo v družbi, v kateri je sprejel skoro vsak kako dobroto od dr. Šusteršiča, ki so pa vsi soglašali v plemenitosti z drjem. Jankom Brejem. Bil je lep dan klerikalnega zmagoslavja nad enim samim človekom, čigar največja napaka je bila, da je vsakemu dobro storil v dnevih svoje sreče, kdorkoli se je zaupljivo obrnil nanj, in ki je mo-

ral doživeti, da so mu ravno tisti prizadeli največ zla, ki so bili poprej uživali njegovo dobrotljivost. Danes pa ima dr. Breje drzno čelo, da s hladnim cinizmom izprašuje namesto svoje lastne vesti dr. Šusteršičevo vest, češ zakaj da ni ostal v Ljubljani, kjer so ga iskali dva dni po odhodu — klerikalni rabeljni.

Slika bi ne bila popolna, če ne bi omenili tudi šentvitskega župnika in dekana, g. Zabreta, pod čigar pokroviteljstvom je izvršil dr. Breje svojo cinično burko. To je tisti žup-

nik, ki je leta 1917 izjavil, da ostane vedno ob strani dr. Šusteršiča, češ da ga veže na njega velika hvaležnost. Tudi je v najstrožjih izrazih hudo obsojal obnašanje prof. Remea na seji Izvršilnega odbora SLS, kjer je imenovan dregnul v najsvetejša čutila potrtega očeta. Kar pa gospoda župnika Zabreta ni prav nič motilo, da se je par tednov pozneje politično pobratil z istim Remeem in padel dr. Šusteršiču v hrbet. Pri prvi priliki je potem postal dekan, k čemur mu še sedaj častitamo. — Vreden par!

Evakuacija Sušaka.

Belgrad, 2. marca. (Izv.) Vesti italijanskih listov, ki govore o nerazpoloženju radi imenovanja admirala Price za našega prvega delegata pri pogajanjih v Opatiji, so izzvale v Belgradu med političnimi krogi gotovo pozornost. V političnih krogih se na podlagi informacij iz poučenega vira trdi, da je to nerazpoloženje v italijanskem tisku izraz oficijelnih italijanskih krogov ter da je s tem v zvezi tudi včerajšnji poset italijanskega poslanika Negrotija pri zunanjem ministru dr. Ninčiču. Po posetu je dr. Ninčič pozval k sebi admirala Price. Admirala Price se očita, da je bil soudeležen pri procesu proti Nazariju Sauru, ki je bil obsojen za časa Avstrije na smrt. Drugače se admiralu Price ne more ničesar drugega očitati. Konferenca v Opatiji in izpraznitev tretjega pasu se nista mogli prej začeti, dokler se ni našel na naši strani način za odpoklic admirala Price kot člana paritetne komisije. Pooblaščenemu ministru dr. Rybaru je bilo radi tega naročeno, naj takoj zapusti konferenco južne železnice v Rimu in odvojuje v Opatijo, kjer bo predsedoval našemu odseku paritetne komisije, ki ima svoj sedež na Sušaku.

Opatija, 2. marca. (Izv.) Prva seja paritetne komisije je bila snovi v hotelu »Regina«. Predsedoval je senator Quartieri, ki je naglašal, da je namen konference delo za vzpostavitev prijateljskih razmer med Italijo in Jugoslavijo, kakor tudi za prospeh Reke. Delegat dr. Ribač je

v odgovoru povdarjal, da se obe delegaciji strinjata glede namena konference. Za tem je komisija razpravljala o izpraznitvi Sušaka. Gre za neoviran promet med Sušakom in Reko. Dokler se ne rešijo vsa vprašanja, ki so s tem v zvezi, ostane v veljavi začasni režim nad Sušakom in Reko. Izpraznitev Sušaka se izvrši jutri v soboto dopoldne. Italijani so že danes izročili nekatere zgradbe našim oblastem, jutri pa odidejo italijanske čete.

Sušak, 3. marca. (Izv.) Predvčerajšnjem dopoldne in popoldne se je vršila tu konferenca, na kateri se je razpravljalo o ureditvi odnošajev med Reko in Sušakom. To vprašanje je važno zlasti za osebnosti in še bolj za tovarni in trgovski promet. Konference so se udeležili delegati naše komisije v Opatiji ter načelniki državnih oblasti na Sušaku. Na popoldanski konferenci je bilo sklenjeno, da veljajo potni listi z Reke na Sušak še 14 dni in da bodo potem izdajale naše oblasti nove potne liste. Šolska mladina, ki poseča reške šole, bo dobila stalne legitimacije. Vprašanje potnih listov, na podlagi katerih bo dovoljeno nositi s seboj ročno prtljago, ter vprašanja avtomobilnega prometa bosta uredila zunanje ministrstvo in direkcija carin. Težje se bo uredilo vprašanje blagovnega prometa. Izdane bodo gotove odredbe do tedaj, da bo dovoljen blagovni promet, kar se pa vse-kakor ne bo zgodilo preko noči.

Seja ministrskega sveta.

Belgrad, 3. marca. (Izv.) Ministrski svet je imel včeraj sejo, ki so se udeležili vsi ministri, ki so v Belgradu. Ker odidejo skoro vsi člani vlade na volivno agitacijo, se je včeraj razpravljalo o splošnem strankarskem položaju v državi. Zunanji minister dr. Ninčič je poročal ob tej priliki tudi o poteku pogajanj v Nišu in Opatiji ter o evakuaciji tretjega pasu in Sušaka. Reševala so se nato tudi nekatera resortna vprašanja, za katera je treba odobrenja ministrskega sveta. Minister za prosveto je poročal, da nima kredita za štipendije dijakov v inozemstvu. Glede te zadeve je vlada sklenila, da se ukinejo štipendije vsem dijakom v inozemstvu, razen onim, ki študirajo medicino. Govorilo se je tudi o pobujanju komitaške akcije v južni Srbiji

ter se je ugotovilo, da je položaj v teh krajih resen. Minister za narodno zdravje je poročal o organizaciji in nabavi oprave za sanitetno postajo v Martinšici v tretjem pasu. To važno sanitetno postajo so Italijani zapustili popolnoma prazno, vsled česar se mora izpopolniti in reorganizirati.

Belgrad, 3. marca. (Izv.) Na včerajšnji seji ministrskega sveta je zunanji minister dr. Ninčič izjavil v svojem poročilu, da se prične danes ob 8. jutraj evakuacija Sušaka in tretjega pasu. Vojni minister je poročal vladi o naredbah, ki jih je izdal obmejnim četam v Dalmaciji v svrhu izvršitve posebnih vojaških operacij. Vlada je tudi odobrila vse potrebne kredite za stroške naših okupacijskih oblasti.

NEMŠKI MONARHIZEM NA
POHODU.

Berlin, 27. februarja.

Kakor skoro vse druge kronane glave premaganih držav, je sila razmer tudi nemškega cesarja Viljema potisnila v ozadje. Toda zmotno bi bilo misliti, da je bila s tem monarhistična ideja v Nemčiji zatrta in uničena. Tudi ona se je pod pritiskom razmer le skrila, potuhnila se — prikrita v zatišju pa je čakala na ugoden trenutek, da strne pod praporom monarhizma zopet vse svoje prišaste, ki v Nemčiji niso bili nikdar maloštevilni in katerih vrste se ravno v zadnjem času zopet širijo v opasni meri.

Zadnje dni je krožila v Berlinu vest, da pride v kratkem na Bavarsko general Ludendorff. Ta vest se je v berlinskih krogih pojavila ravno ob času, ko se je v državni skupščini razpravljalo o tajnih organizacijah. V različnih nemških listih so se namreč zadnje dni pojavile vesti o naraščanju tajnih organizacij, o njihovih zvezah z državno brambo in o neuspešnih poskusih njihove razpustitve. Vse te vesti so napravile vtis, da se pripravljajo dogodki, ki se sicer pred javnostjo skrbno skrivajo, ki pa vsled tega niso nič manj nevarni za obstoj nemške republike. Pruski ministrski predsednik Severing je vsled tega sklical konferenco vseh ministrskih predsednikov nemških zveznih držav, kar kaže, da postaja monarhistično gibanje v Nemčiji že precej resno in grozeče.

Kaj je pravzaprav na celi stvar? Kakor že zgoraj povedano, se tajne organizacije, takozvani »Vaterlandsverbände«, vedno bolj širijo in z njimi vred pridobiva na moči tudi nemški »podzemeljski« militarizem. Vlada je določila kot zadnji rok za razpustitev vseh teh društev in organizacij 1. marec, toda izgleda, da se bodo 1. marca te organizacije skupno uprle in stopile proti vladi v očitni boj. Na Bavarskem imamo »Orgeš« in »Hitlerje«, v severni in vzhodni Nemčiji obstojajo bojne organizacije, ki vidijo v Roßbachu svojega načelnika. Generalisimus vse reakcionarne vojske pa ostane seveda Ludendorff. Tajna »domovinska društva« imajo baje samo v Vzhodni Prusiji, ki je bila že od nekdanj najreakcionarnejši del Nemčije, preko 300.000 organiziranih in discipliniranih članov. Tam se nahajajo menda tudi največja tajna skladišča orožja in municije. Bližina poljske meje pospešuje šovinistično nacionalno propagando in naglašja se, da ne gre le za to, da se zopet odvzame Poljski pripadke bivše dele Nemčije, temveč da gre predvsem za obrambo proti Poljski, ki da se pripravlja na novo vojno proti Nemčiji. Podobna organizacija se je že v zadnjem času ustanovila tudi v Westfalen-Hannover, kjer je bližina po francoskih zasedenega Poruhurja strnila vrste nacionalnih šovinistov. Tretja podobna organizacija pa ima svoj sedež v samem Berlinu in sega preko Potsdama v Marko.

Kaj hočejo ti nemški reakcionarni šovinisti? Da bi mislili na kak očitien spopad z francosko armado, ki je dobro pripravljena, ni misliti.

Skrinjica Narodne Ljudske stranke na Kranjskem je tretja — 3.

Gospodarstvo.

čane obnove prisega, da hočemo za ohranitev in poglobitev te svobode dati vse najboljše sile svojega razuma in svojih rok. V teh dneh mora v cellem našem narodu vznova vplamteti oni plamen, ki je žarel v oktoberskih dne leta 1918. Naša sreca morajo postati kresovi vrh naših gora, vidni daleč tja v notranjost vseh tujih držav. V teh dneh l. 1918. Naša sreca morajo postati volja naroda živeti svobodno v svobodni državi. Ti dnevi morajo ostati amulet naših src, blagoslov matere na težko pot v veliko narodovo politično, gospodarsko in kulturno bodočnost.

Prevozu in pokopu judenburških žrtev je treba dati veličasten zunanji sijaj; tega čina pijetete in te manifestacije za našo svobodo se mora udeležiti ves narod po svojih najboljših zastopnikih. Radi tega se podpisani odbor obrača na vse politične stranke, na vsa naša najvažnejša kulturna zastopstva, na gospodarske organizacije, na narodna in stanovska društva, telovadne organizacije, na vse, kar predstavlja narodovo politično, kulturno, gospodarsko in socialno življenje, z uljudnim predlogom, da osvoje v dopisu izraženo misel in da se kot vrhovne institucije narodovega udejstvovanja odločijo s svojim enotnim in složnim sodelovanjem dvigniti sijaj zamišljenega vsenarodnega čina hvaležnosti do onih, ki so za našo boljšo bodočnost žrtvovali svoja mlada življenja.

Svoje izdatno pomoč sta obljubila predstavnik civilne in vojaške oblasti, gospod pokrajinski namestnik in gospod divizionar dravske divizijske oblasti. Gospod pokrajinski namestnik je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo.

Istočasno s prevozom in pokopom se ima izvršiti odkritje velikega nagrobnega spomenika in sicer namenjenega vsem, ki so se zgrudili in umrli v odporu proti nasilju za našo svobodo, kot vidno znamenje našega suženjstva in vstajenja.

Podpisani odbor je skromnega mnenja, da bi predstavniki političnih strank, kulturnih organizacij, narodnih in stanovskih društev in telovadnih organizacij tvorili širši odbor, ki bi podpisal oklic na narod in v čigar imenu bi se cela misel izvršila.

Odbor si dovoljuje izraziti prošnjo, da bi omenjene institucije blagovolile izraziti svoje soglašanje s stavljenim predlogom in da bi označile osebe svojih predstavnikov, katerim bi si podpisani odbor dovolil predložiti v podpis oklic na narod in katere bi tvorile predlagani širši odbor, čigar željam bo podpisani izvrševalni odbor podredil svoje delo.

Odbor za prenos l. 1918 vsled upora v Judenburgu po prekem sodu ustreljenih vojakov biv. 17. p. p.

g Nova jugoslovanska banka na Reki. »Slavska banka« otvori v kratkem na Reki podružnico.

g Novo delniško društvo v Somboru. Pod imenom »Pira« se osnuje industrijsko-poljedelsko delniško društvo, ki ima več zastopstev nemških veletrdk za vso kraljevino.

g Falsificirane lire. V Splitu je bil aretiran mornar, ki je zamenjavaj potnikom falsificirane bankovce po 50 lir ital. Zaplenili so mu tisoč komadov.

g Dohodki od koškov in drugih državnih taks so znašali meseca januarja 39 in pol milijona dinarjev, za 10 milijonov dinarjev več kakor istega meseca lani.

g Trgosko-obrtna komora v Osijeku se bo konstituirala 22. marca t. l.

g Trgovinska pogodba z Albanijo, s katero je že vzpostavljen ves promet, pripravljata naša in albanska vlada.

g Naš trgovski muzej v Solunu. Naša trgovsko-industrijska komora v Solunu je dokončala instalacijo permanentne izložbe naših proizvodov. Komora se obrača na vsa eksportna podjetja, da pošlje vzorce in podatke o pogojih na naslov: Direction de la Chambre de Commerce et d'Industrie du Royaume des Serbes, Croates et Slovenes, Salonique, Stoa Hadzi Osman No. 6.

g Ugoden potek pogajanj južne konferencie. Po vesteh, ki smo jih dobili doslej, so pritrdili vsi zastopniki zlati klauzuli in bodo torej vse oblige zlati papirji. Obrestovale se bodo pa najmanj 3.60 frankov in največ 4.60. Tudi amortizirane bodo v zlatih frankih in lahko tedaj celo prese-

žejo vsoto 100 zlatih frankov. Le zao- stali kuponi bodo bonificirani v francoskih frankih.

BORZA.

Zagreb, 2. marca. (Izv.) Devize: Dunaj 0.141-0.142, Bruselj 525-0, Budimpešta 3.35 — 3.40, Italija 474 — 481, London 466 — 472, Newyork ček 98.75 — 99.75, Pariz 590 — 602.50, Praga 295 — 299, Švica 1855 — 1875, Varšava 0.23 — 0.25. Valute: Dolarji 97 — 98, avstrijske krome 0.138 — 0, franc. franki 0 — 600, funti 0 — 240, lire 465 — 470.

Dunaj, 2. marca. (Izv.) Belgrad 719-721, Berlin 3.15 — 3.25, Budimpešta 22.55 do 22.65, London 334.300 — 334 — 900, Milan 3406 — 3414, Newyork 71.175 — 71.325, Pariz 4294 — 4306, Praga 2107 — 2113, Sofija 411.50 — 412.50, Curih 13.345 do 13.375.

Curih, 2. marca. (Izv.) Berlin 2.35, Holandija 211, Newyork 533.375, London 25.09, Pariz 32.35, Milan 25.60, Praga 15.89, Budimpešta 17.75, Zagreb 5.35, Bukarešta 2.50, Sofija 3.10, Varšava 1.25, Dunaj 74, avstrijske krome 75.

DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 3. marca. (Izv.) 1 dolar 95 do 96 Din, 1 funt šteri 461 Din, 100 fr. frankov 590 Din, 100 šv. frankov 1830 Din, 100 mark 0.43¼, 100 av. kron 0.138, 100 č. sl. 293 Din, 100 lir ital. 468 Din.

Naročajte
»LJUDSKI DNEVNIK«!

TRBOVELJSKI PREM OG IN DRVA
ima stalno v zalogi vsako množino.
Družba Ilirija, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.
Telefon 220.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Sobota, 3. marca: Voljček. Delavska predstava po nižjih cenah. Izven.

Nedelja, 4. marca: Za pravdo in srce. — (Ob 3. uri popoldne.) Izven.

Ugrabljene Sablake. — (Ob 8. uri zvečer.) Izven.

Ponedeljek, 5. marca: Idijot. Red B.

OPERA.

Sobota, 3. marca: Nižava. Red B.

Nedelja, 4. marca: Tosca. Izven

Ponedeljek, 5. marca — zaprto.

gl Gospod Danilo nastopi v nedeljo, dne 4. marca v »Ugrabljenih Sabinkah« kot gledaški ravnatelj Emanuel Striese. Gospod Danilo, ki je svoj čas s svojo gledališko truplo prepotoval v počitnicah skoro vso današnjo Jugoslavijo, bo v tej vlogi naše občinstvo gotovo zelo zanimal, tembolj, ker je na takih umetniških potovanjih nešteto krat delil usodo Striesejevo.

gl Mariborsko narodno gledališče proslavi danes dvojni jubilej našega skladatelja Viktorja Parme: 65 letnico njegovega rojstva in 40 letnico njegovega skladateljskega udejstvovanja.

Izdaja konzorcij »Ljudskega dnevnika.«

— Odgovorni urednik Fr. Jereb. —

Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

Nagradna tekma.

Katero prednost daje naša
»BERSON« gumi napetalkov in
»BERSON« gumi potplakov?

Velika obljubljenost katero uživa o naši gumi napetalki, kakor tudi gumipotplati dala nam je povod, da za našbo jše odgovore na gorje vprašanje raspisemo sledeće nagrade:

1. nagrada	2000 Dinara
2. nagrada	1000 Dinara
3. nagrada	500 Dinara
30 nagrad	po 100 Dinara
50 nagrad	po 50 Dinara

Odgovori se z točno naznako imena in točne adrese pošiljalca nastavljajo do 15. aprila t. l. na naslov:
BERSON Kaučuk d. d. Zagreb Wilsonov trg št. 7.

Odgovore bodo prosodili eden jury reklamnih strekvalnikov, a imena nagrajenih se bodo saznala v dnevnikih.

BERSON Kaučuk d. d. Zagreb,
Wilsonov trg 7.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz sloven. premogovnikov
velenjski, šentjanski in
trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete.

Naslov:

PROMETNI ZAVOD ZA PREM OG d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/II. Podružnica v Novem Sadu (Bačka).

Najboljša

krema **DIVADENT** dobi
za zobe se
zobe povsod

Velika izbira otroških vozičkov, dvokoles in šivalnih stroj. po ceni.

F. BATJEL, Ljubljana, Stari trg 28.

Sprejemajo se v polno popravo za emaji ranje z ognjem in poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji in razni stroji.

»TRIBUNA«

Tovarna dvokoles in otroških vozičkov.

Ljubljana, Karlovska cesta 4. — Zvonarska ulica 1.

STARE KOVINE

(BAKER, MEDENINO, ALUMINIJ itd.) kupuje po najvišjih cenah v vsaki množini železninska tvrdka

Breznik & Fritsch

LJUBLJANA, Cankarjevo nabrežje 1.

Jadranska montanska družba z o. z.

Import.

Ljubljana, Zvonarska ulica 5. (L). Telefon št. 9.
Brzojav: »Montana«. Prodaja in kupuje na debelo vse vrste kovin, rudnin in kemikalij ter vse industrijske izdelke, spadajoče v rud., fuž. in kem. stroko.

Eksport.